ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ИҚТИСОДИЁТ УНИВЕРСИТЕТИ

«КЕЛИШИЛДИ»
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

«___» __________ 2020 й.

«ТАСДИҚЛАЙМАН»
Тошкент давлат иқтисодиёт университети ректори
К. А. Шарипов

__________ 2020 й.

5231600 – Меҳнат иқтисодиёти ва социологияси **бакалавриат таълим йўналиши негизидаги:**

5А231601 – Инсон ресурсларини бошқариш

магистратура мутахассислигига кирувчилар учун махсус (ихтисослик) фандан

ДАСТУР

Тошкент - 2020

Аннотация

Дастур 5А231601 – Инсон ресурсларини бошқариш магистратура мутахассислигига кирувчилар учун 5231600 – Меҳнат иқтисодиёти ва социологияси бакалавриат таълим йўналишининг 2019/2020 ўқув йилида тасдиқланган ўқув режасидаги асосий фанлар асосида тузилган.

Тузувчи:

С.Б. Ғойипназаров - ТДИУ, “Инсон ресурсларини бошқариш” кафедраси мудири, PhD.

Дастур Иқтисодиёт факультетининг 2020 йил __ июндаги №__ сонли Кенгаши йиғилишида муҳокама қилинган ва тасдиқлашга тавсия этилган.

Кириш

5231600 – Меҳнат иқтисодиёти ва социологияси – фан, ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш соҳасидаги йўналиш бўлиб, корхоналарда меҳнат фаолиятини ташкил этиш, меҳнатни нормалаш, иш жойларини режалаштириш, лойиҳалаш ва ташкил этиш, иш вақти сарфини кузатиш, меҳнат шароитларини яхшилаш, кадрлар маркетинги тадқиқотларини ўтказиш, ижтимоий-меҳнат муносабатларини тартибга солиш, меҳнат ресурслари балансини тузиш, аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш тизимини ташкиллаштириш билан боғлиқ комплекс масалалар мажмуасини қамраб олади.

Таълим йўналиши негизидаги мутахассисликларнинг вазифаси - талабалар билимларини чуқурлаштириш ва меҳнатни ташкил этиш, меҳнат бозорини ривожлантириш ва тартибга солиш ҳамда аҳолини иш билан бандлигини таъминлаш, аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш, меҳнат муносабатларини тартибга солиш, меҳнатни моддий рағбатлантириш ва муҳофаза қилиш жараёнлари самрали ташкил этиш масалалари бўйича ҳамда илғор педагогик технологиялардан фойдаланган ҳолда билимларини ошириш ва кўникма ҳосил қилишдан иборатдир.

5231600 – Меҳнат иқтисодиёти ва социологияси бакалавриат таълим йўналиши негизидаги 5А231601 – Инсон ресурсларини бошқариш магистратура мутахассислигига кирувчи талабалар учун таълим йўналиши ўқув режасига асосан 3 та ихтисослик фанлари бўйича: “Меҳнат иқтисодиёти”, “Меҳнатни ташкил этиш ва бошқари” ҳамда “Меҳнат таҳлили” тест саволлари шакллантирилган. Бу фанлар ўз негизида қамраб олинган маълумотлар қуйида батафсил келтирилган.

МЕҲНАТ ИҚТИСОДИЁТИ
фани бўйича:

Меҳнат иқтисодиёти фанининг моҳияти ва унингтаркибий йўналишлари. «Меҳнат иқтисодиёти» фанини ўрганишбосқичлари ва моделлари. Меҳнатнинг функциялари ва турлари. «Меҳнат иқтисодиёти» фанининг инновацион ривожланиш шароитларидаги вазифалари

Меҳнат бозорининг қисқача тавсифи. Меҳнат бозорининг шаклланиш шарт-шароитлари. Меҳнат бозорининг турлари. Меҳнат бозорини тартибга солиш усуллари. Меҳнат бозорининг моделлари.

Меҳнат ресурсларига бўлган талабнинг шаклланиши. Меҳнат ресурсларининг таклифи: оддий ва кенгайтирилган моделлар. Меҳнат ресурслари тушунчаси. Меҳнат ресурсларини шакллантириш. «Меҳнат ресурслари» ва «инсон ресурслари»нинг ўзаро боғлиқлиги. Меҳнат фаолиятида инсон омили. Аҳоли ва меҳнат ресурсларининг таркиби. Аҳолини иш билан бандлиги бўйича таснифлаш.

«Меҳнат потенциали» тушунчаси ва унинг назарияси. Меҳнат потенциалини белгиловчи кўрсаткичлар тизими. Меҳнат потенциалининг

таснифланиши. Инсон капиталига қилинадиган инвестициялар ҳақида умумий тушунчалар. Инсон капитали назариясининг шаклланиши ва ривожланиши. «Инсон капитали» ва «инсон тараққиёти»га назарий қарашлар. Инсон капиталига инвестициялар.

Аҳолини иш билан бандлиги бўйича классик ва неоклассик назариялар. Неоклассик назарияларида аҳолининг иш билан бандлиги масалалари. Аҳолини иш билан бандлиги бўйича ҳозирги замон назариялари. Аҳолини иш билан таъминлашнинг таснифи. Иш билан бандлик – ижтимоий-иқтисодий сиёсат элементи. Меҳнат бозорида рақобатбардош бўлмаган ногиронлиги бўлган фуқаролар иш билан бандлигининг кафолатлари. Хотин-қизлар тадбиркорлигини ривожлантиришвазифалари.

Меҳнат ресурсларининг мобиллиги ва унинг турлари. Меҳнат ресурсларининг ҳудудлараро мобиллиги. Меҳнат ресурсларининг тармоқлараро мобиллиги. Меҳнат миграцияси: келиб чиқиши ва оқибатлари. Халқаро меҳнат миграцияси. Меҳнат миграциясининг давлат томонидан тартибга солиниши.

Иқтисодиётнинг инновацион ривожланиши ва меҳнатмуносабатларининг янги шакллари. Иш билан беқарор бандлик ва унинг турлари. Ижарага олинган (заёмный) меҳнат (loan labor). Масофада туриб ишлаш (телеиш – «Telework». «TelecommuTINg»). Аутстаффинг («out staff» – «штат ташқарисида»). Аутсорсинг («outsourcing» – «ташқи манба ва/ёки ресурсданфойдаланиш»). Аутсорсинг («outsourcing» – «ташқи манба ва/ёки ресурсданфойдаланиш»). Фриланс («freelanc» – «эркин ёллаш»). Коворкинг («co-working» – «ҳамкорликдаги меҳнат»). Краудсорсинг («crowdsourcing, crowd» – «кенг доира»ва «sourcing» – «ресурслардан фойдаланиш»).

Давлатнинг иш билан бандлик сиёсати. Меҳнат бозорининг инфратузилмалари. Аҳолини ишга жойлаштириш тизимида давлат ва хусусийтузилмалар шериклигининг роли.

Ишсизлик тушунчаси ва унинг келиб чиқишисабаблари. Ишсизликнинг турлари. Ишсизлик кўрсаткичлари ва уни аниқлаш усуллари. Ишсизларни ижтимоий ҳимоялаш ва уларни меҳнатбозорида рақобатбардошлигини ошириш.

Ўзбекистонда аҳоли турмуш даражаси ва унинг барқарорривожланиши. Иш ҳақининг иқтисодий моҳияти. Меҳнатга ҳақ тўлаш даражасини ўрнатишнинг бозормеханизми. Меҳнатга ҳақ тўлашни тартибга солиш. Меҳнатга ҳақ тўлаш тизимлари.

Меҳнат унумдорлиги–самарадорликнинг асосий кўрсаткичлари. Меҳнатунумдорлигини ошириш омиллари ва воситалари. Моддий-техникомиллар. Ижтимоий-иқтисоди йомиллар. Меҳнат муносабатларнинг моҳияти ва уларнинг турлари. Ижтимоий меҳнат муносабатлари, уларнинг турлари ва тартибга солиниш воситалари. Давлат, ишберувчилар ва ходимлар ўртасида ижтимоий шериклик. Ижтимоий меҳнат муносабатларида давлат-хусусий шериклигининг роли. Ижтимоий меҳнат низолари ва уларни ҳал қилиш усуллари. Меҳнат фаолияти соҳасида халқаро стандартлар.

МЕҲАТНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ВА БОШҚАРИШ
фани бўйича:

“Меҳнатини ташкил этиш ва бошқариш” фанининг объекти ва предмети. Меҳнат ва фаолият тушунчалари. Ишлаб чиқариш ёки хизмат кўрсатиш жараёни. Меҳнатни оқилона ташкил этиш. Меҳнат жараёнларини бошқариш. “Меҳнатини ташкил этиш ва бошқариш” фанининг мазмуни ва вазифалари. Корхоналарда техника, технология ва ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва бошқариш. Иш жойларини ташкил этиш. Меҳнат жараёнларини такомиллаштириш. Меҳнат жараёнларини бошқариш. Меҳнатни ташкил этиш ва уни меҳнат фаолиятидаги ўрни. Меҳнатни ташкил этиш тушунчаси.

Меҳнатни ташкил этиш тушунчасининг вужудга келишига оид назариялар. Меҳнатни ташкил этиш юзасидан классик назариялар. Ф. Тейлор, Ф.Гилбрет, А. Файол, Г. Эмерсон, Г. Форд назариялари ва уларнинг мазмуни. Меҳнатни илмий ташкил этиш функциялари. Меҳнатни илмий ташкил этиш тушунчаси. Меҳнатни тежаш функцияси. Оптималлаштириш функцияси.

Ишлаб чиқариш жараёни ва унинг таркиби. Иш жойларининг ташкилий-техникавий шароитлари. Ишлаб чиқариш жараёни ва уларнинг таркиби. Меҳнатнинг характери ва ишлаб чиқариш жараёни турлари. Меҳнатнинг тузулиши ва мазмуни. Автоматлаштирилган ишлаб чиқариш жараёни. Аппаратура билан ишлайдиган ишлаб чиқариш жараёни. Асосий ва ёрдамчи ишлаб чиқариш жараёнлари.

Корхоналарда меҳнат тақсимотининг аҳамияти. Меҳнат тақсимотининг иқтисодий интеграцияси. Меҳнат тақсимоти ва унинг шакллари. Технологик меҳнат тақсимоти жараёни. Функционал меҳнат тақсимоти. Ишларнинг мураккаблигига қараб меҳнатни тақсимлаш. Амаллар бўйича меҳнат тақсимоти. Ишлаб чиқаришдаги вазифаларинии ижтимоий характерига биноан тақсимланиши. Ходимларнинг касбий меҳнат тақсимоти. Меҳнат тақсимотининг афзалликлари. Якка ҳунармандчиликка нисбатан кооперация меҳнатнинг ижтимоий самарадорлиги. Меҳнат кооперациясининг мақсади. Ихтисослаштирилган цехларнинг цехлараро кооперацияси.

Иш жойлари тўғрисида тушунча ва уларнинг туркумланиши. Меҳнатнинг характери, қўл кучи ишлатиладиган ва механизациялаштирилган иш жойлари. Иш жойларига хизмат кўрсатиш. Иш жойларини ташкил этиш . Иш жойларини ускуналаш ва жиҳозлаш. Меҳнатни енгиллаштириш ва унинг самарадорлигини ошириш.

Иш жойларига хизмат кўрсатишни ташкил қилишнинг моҳияти. Хизмат кўрсатиш тизими. Иш жойларига хизмат кўрсатишни ташкил этишнинг зарурлиги. Иш жойларига хизмат кўрсатиш тизими иш жойларини ташкил этишнинг муҳим элементи сифатида.

Иш ўринларини аттестациядан ўтказишнинг мақсади. Меҳнат шароитларини меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича нормалар. Иш жойларида меҳнат шароитларини назорат қилиш. Касбий хавфни баҳолаш. Ходимларни

якка тартибдаги ва жамоавий ҳимоя воситалари билан таъминлаш. Меҳнат шароитларининг ҳолати тўғрисида статистик ҳисоботни тайёрлаш.

Меҳнатнинг усул ва услубларини жорий қилишни ташкил этишнинг моҳияти. Тўпланган илғорлар тажрибаларини пухта ўрганиш. Ишлаб чиқариш корхоналарида хўжаликни юритиш ва ундаги ходимларнинг менатини ташкил этиш. Корхонадаги мавжуд бўлган илғор ишлаб чиқариш тажрибалари.

Меҳнат шароитлари ва ишлаб чиқариш маданиятининг аҳамияти. Меҳнат шароитларини яхшилаш муаммолари. Корхонада меҳнат шароитларини яхшилаш ва унинг ишлаб чиқариш самародорлигига таъсири. Корхонада қулай меҳнат шароитларини яратиш. Меҳнатни ташкил этишда меҳнат шароитларини яхшилашга қўйиладиган талаблар. Меҳнатнинг умумий шароитлари. Меҳнатнинг техник шароитлари.

Ишлаб чиқариш жамоасида меҳнат интизомини мустаҳкамлашнинг моҳияти. Меҳнат интизоми тушунчаси ва унинг ишлаб чиқаришга таъсири. Замонавий ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатишнинг хусусиятлари.

Меҳнатни ташкил этиш шакллари ҳақида тушунча ва уларнинг таснифи. Меҳнатни якка тартибда ташкил этиш. Меҳнатни гуруҳли(жамоавий) ташкил этиш. Меҳнатни бригадали ташкил этишнинг турлари. Ихтисослашув даражасига кўра бригадаларнинг туркумланиши. Ихтисослашган бригадалар. Комплекс бригадалар.

Меҳнатни нормалаш- меҳнатни ташкил этишнинг асоси сифатида. Ишлаб чиқариш жараёнларини бажаришга сарфланадиган меҳнат сарфлари. Корхона ва ташкилотлар даражасидаги модернизациялаш жараёнлари. Таҳлил ёрдамида ривожланиш тенденциялари. Иш вақти сарфи ва унинг туркумланиши. Иш вақти сарфларини ўрганишнинг вазифалари. Корхонадаги жами иш вақти фонди ва унинг таркибий тузилиши. Иш вақтини илмий классификациялаш. Ходимнинг иш вақти сарфи классификацияси. Жиҳозлардан фойдаланиш вақтининг классификацияси. Оператив иш вақти сарфининг ўзига хос хусусиятлари. Иш жойига химат кўрсатиш вақти.

Ходимларни меҳнатга қизиқишини ошириш. “Қизиқиш” ва “эҳтиёж” тушунчалари ва уларнинг мазмуни. Ходимнинг меҳнатга бўлган қизиқишини ошириш босқичлари. Ходимларни меҳнатга қизиқишини ошириш услублари. Қизиқтириш (мотивация) ва рағбат тушунчалари. Корхона ходимларини қизиқтиришнинг иқтисодий услублари. Салбий рағбатлантиришларни бартараф этиш услублари. Маънавий рағбатлантириш услублари. Иш ҳажмини кенгайтириш ва мазмунини бойитиш услублари. Меҳнатни рағбатлантириш ва унинг турлари.

Кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини оширишнинг моҳияти. Персонални қайта тайёрлаш ва улар малакасини оширишни ташкил этишни йўналишлари. Қайта тайёрлаш ва малака оширишга эҳтиёжни аниқлаш ва уни ташкил этиш. Шакли ва услублар бўйича ўқув дастурлари яратиш. Ходимларни қайта тайёрлаш ва малакасини оширишни ташкил этиш. Персонални қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш юзасидан ёндашувлар. Қайта тайёрлаш ва малака ошириш натижаларини умумлаштириш. Шахсий хусусиятлар ҳамда

шахсий тайёргарлик даражаси. Кадрлар аудитидан фойдаланиш. Касбий малака ва етакчиликнинг ўзаро боғлиқлиги. Стратегик режалаштириш босқичлари. Стажировка ўтказишнинг мақсади. Ўқитиш самарадорлиги шартлари.

Бошқарув ходимлари ва уларнинг таркиби. Бошқарув ходимлари мутахассислари. Корхонанинг асосий ишлаб чиқариш ходимлари. Корхона ва ташкилотлар мутахассисларининг ёрдамчи ҳодимлари.

Меҳнатни бошқариш турлари ва уларнинг хусусиятлари. Бошқарув характерини белгилаш. Меҳнатни бошқаришнинг оралиқ тури. Меҳнатни бошқариш тизимлари. Ижтимоий меҳнат муносабатларини бошқариш. Ходимларни бошқариш хусусиятлари. Ходимлар меҳнат фаолиятини ташкилий жиҳатдан таъминлашни бошқариш. Меҳнат унумдорлиги ва сифатни бошқариш. Меҳнатга қизиқтириш ва меҳнатни рағбатлантиришни бошқариш. Меҳнатни бошқариш усуллари.

Меҳнатни бошқаришнинг турли даражалари. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти (БМТ)нинг мақсади ва вазифалари. Меҳнатни бошқариш тизимида Халқаро Меҳнат Ташкилоти (ХМТ)нинг ўрни. ХМТнинг вазифалари ва иш йўналишлари. Меҳнат ва иш билан бандлик сохасида давлат сиёсати. Халкаро меҳнат меъёрларини ишлаб чиқиш ва уларни қабул қилиш тартиби. Техникавий хамкорлик олиб бориш. Ижтимоий-меҳнат муносабатлари муаммолари бўйича тадқиқотлар ўтказиш ва уларнинг натижаларини эълон қилиш. Маъмурий кенгашда

Корхоналарда меҳнатни бошқаришнинг мақсади ва моҳияти. Корхоналар, ташкилотлар ва фирмаларда меҳнатни бошқариш хусусиятлари. Ходимлар меҳнатидан самарали фойдаланиш йўлларини излаш. Ходимлар меҳнатига ҳак тўлаш ва моддий рағбатлантиришни тўғри йўлга қўйиш.Иш ҳақи ва моддий рағбатлантириш жамғармаларидан самарали фойдаланиш.

Ўзбекистонда бандлик соҳасидаги мавжуд муаммолар ва уларни ҳал этишнинг зарурияти. Иқтисодиётини ислоҳ қилиш ва диверсификациялаш. Фаол инвестиция сиёсатини юритиш. Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлигининг ташкилий тузилмаси. Республикада иш билан бандлик ва ишсизликнинг ҳозирги холати. Иш билан бандликнинг худудий жиҳатлари ва хусусиятлари. Ўзбекистон Республикаси Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлигининг асосий вазифалари ва фаолият йўналишлари. Бандлик соҳасида давлат сиёсати.

МЕҲНАТ ТАҲЛИЛИ
фани бўйича:

Таҳлил тушунчаси. Меҳнат кўрсаткичлари таҳлили. Таҳлилнинг мақсади ва вазифалари. Натижаларнинг четга чиқиш сабабларини аниқлаш. Таҳлил усуллари, бошланғич маълумотлар устида ишлаш: гуруҳлаш; балансли боғланишлар; боғлиқликларни топиш, занжирли ўрин алмаштиришлар. Иқтисодий ахборотлар манбалари. Қиёсий, таққослама, тематик ва комплекс таҳлил. Нисбий ва мутлақ кўрсаткичлар.

Меҳнат ресурсларининг миқдор ва сифат тавсифлари. Миқдор тавсифи бўйича тоифаларга бўлиниши. Меҳнат ресурслари сонини аниқлаш

кўрсаткичлари. Абсолют миқдорлар. Ўсиш суръатлари. Меҳнат ресурсларига таъсир этувчи омиллар.

Меҳнатга доир муносабатларнинг шаклланиши. Меҳнат бозорида амал қилувчи тушунчалар. Меҳнат бозори турлари. Меҳнат бозорининг асосий таркибий қисмлари. Ишчи кучига талабни аниқлаш. Ишчи кучи таклифи кўрсаткичларини таҳлил қилиш. Меҳнат бозори конъюнктураси.

Иш билан бандлик ва ишсизликни белгиловчи кўрсаткичлар. Иш билан бандликни белгиловчи миқдор ва сифат кўрсаткичлари тавсифи. Иш билан бандлик даражасини аниқлаш. Иш билан бандлик таркибини таҳлил қилиш. Тўлиқсиз иш билан бандликни таҳлили. Иқтисодиётнинг норасмий секторида иш билан бандликни таҳлил қилиш.

Меҳнатнинг ихтисослашуви. Ихтисослашувнинг тизимли кўрсаткичлари, предметли, деталли, технологик ихтисослашувлари. Ихтисослашувнинг асосий иқтисодий кўрсаткичлари. Меҳнатнинг ихтисослашув ва кооперациялашув даражаларини таҳлили. Меҳнат ташкил этилишини баҳолаш ишлари босқичлари. Умумий меҳнат салоҳиятини аниқлаш.

Меҳнат нормаларининг функциялари: ўлчов, рағбатлантириш, режалаштириш, меҳнатни ташкил этиш, оқиллаштириш мезони, баҳони белгилаш. Меҳнатга оид ва техник-технологик нормалар. Норматив материаллар таҳлили. Меҳнат нормаларининг асосланганлиги. Нормалаштирилган ишлар улуши; меҳнатни нормалар билан қамраб олинганлик даражаси ва меҳнат нормаларининг сифати. Меҳнат нормаларининг бир маромлилик коэффициенти.

Иш вақти жамғармаси классификацияси. Иш вақти жамғармасида ходим томонидан ишланган кунлар ва соатлар сони. Иш вақтидан фойдаланиш ва унинг таркиби, корхонадаги ишчи кучидан тўлиқ фойдаланишга доир кўрсаткичлар тизими. Корхонадаги иш вақти жамғармасидан фойдаланишни таҳлили. Иш вақти фондига таъсир этувчи омиллар.Иш вақти баланси ва уни таҳлил этиш. Иш вақтини суратга олиш.

Корхонани ходимлар билан таъминлашни таҳлил қилишнинг аҳамияти, вазифалари. Корхонанинг персонал билан таъминланганлик даражасини аниқлаш. Корхона ва унинг таркибий бўлинмаларининг умуман, тоифалар ва касблар бўйича ходимлар билан таъмин этилганини ўрганиш ва унга баҳо бериш. Ходимлар харакати кўрсаткичларини таҳлил қилиш. Ходимлар заҳираларини аниқлаш.

Корхона персоналидан фойдаланиш даражасини таҳлил этиш. Таҳлилнинг аҳамияти, таҳлил этишнинг вазифалари ва асосий йўналишлари. Корхона миқёсида персонални таҳлил этишнинг асосий мақсади: корхона ишчи кучига объектив баҳо бериш, корхонада улардан фойдаланиш даражасини аниқлаш. Персонал самарадорлиги кўрсаткичлари. Сон кўрсаткичларининг ўзгариши ва ўзаро таъсирини аниқлаш; ижобий омилларни мустаҳкамлаш чора-тадбирлари.

“Персонал сифати” тушунчасининг моҳияти. Персонал сифат таркибининг ўзаро боғлиқлиги. Персонал сифатига таъсир этувчи омиллар.

Ташкилотда персонални ривожлантириш. Персоналнинг касб малакасини ошириш босқичлари. Персоналнинг касбий ривожланишига бўлган эҳтиёжни аниқлаш. Ташкилот ходимларини анъанавий ва узлуксиз ўқитиш.

Меҳнат унумдорлигининг ижтимоий ва иқтисодий моҳияти. Меҳнат унумдорлигининг макроиқтисодий кўрсаткичлар билан алоқадорлиги, меҳнат унумдорлигининг умумлаштирувчи, хусусий ва ёрдамчи кўрсаткичлари. Меҳнат унумдорлигининг ўсиши билан ялпи ички маҳсулот ўсишининг алоқадорлиги.

Меҳнат унумдорлигининг ошириш омилларни ва имкониятлари; моддий-техникавий, ташкилий, иқтисодий ва ижтимоий-руҳий омиллар. Меҳнат унумдорлигини оширишнинг имкониятлари: тармоқлараро имкониятлар ва ички имкониятлар.

Маҳсулотнинг меҳнат сарфи, Меҳнат сарфига таъсир этувчи омиллар. Меҳнат интенсивлигининг ўзгариши. Ишловчиларнинг меҳнат унумдорлиги ўзгариши.

Иш ҳақи жамғармасини таҳлил қилиш аҳамияти. Иш ҳақи жамғармасининг таркиби. Маҳсулот таннархига киритиладиган иш ҳақи жамғармаси. Соф фойда ҳисобидан шаклланадиган иш ҳақи. Иш ҳақининг доимий ва ўзгарувчан қисми. Мутлақ фарқланиш, нисбий фарқланиш. Маҳсулот таннархига киритиладиган иш ҳақи жамғармаси.

Ишлаб чиқаришдаги травмавтизм; касб касалликлари, ноқулай меҳнат шароитлари. Ишчи ва хизматчиларнинг умумий касалланишлари, иш вақтини йўқотишлари. Касалликлар миқдорининг солиштириш. Корхона бўйича травматизм туфайли иш вақти йўқотишларини аниқлаш. Кадрларнинг ички ишлаб чиқариш миграцияси.

«Ижтимоий ҳимоя» тамойили, корхона ва ташкилотларда ижтимоий ҳимоя. Кўрсаткичлар гуруҳи. Ижтимоий ривожланиш режалари. Ходимлар малакасини ошириш. Ходимларнинг меҳнат шароитини яхшилаш ва соғлигини мустаҳкамлаш. Ижтимоий-маданий ва уй-жой, маиший хизмат шароитларини яхшилаш.

Асосий ва қўшимча ўқув адабиётлар ҳамда ахборот манбаалари

Асосий адабиётлар

1. Абдураҳмонов Қ.Х. Меҳнат иқтисодиёти (назария ва амалиёт). Дарслик. – Т.: «FAN», 2019 йил. - 670 б.

2. AbdurahmonovQ.X.va boshqalar.Mehnat iqtisodiyoti va sotsiologiyasi. O'quvqo'llanma. – T.: TDIU, 2014. - 268 b.

3. AbdurahmonovQ.X., ShoyusupovaN.T. Mehnat iqtisodiyoti: ijtimoiy-mehnat munosabatlari. Darslik. - T.: TDIU, 2010. - 494 b.

4. Абдураҳмонов Қ.Х. Меҳнат иқтисодиёти. Дарслик. – Т.: «Mehnat», 2009 йил. - 512 б.

5. 5.Modern labor economics: theory and public policy / Ronald G. Ehrenberg, Robert S. Smith. — Eleventh ed. Copyright © 2012, 2009 by Pearson Education, Inc. All rights reserved, -650 p.

6. Дубровин И.А. Экономика труда: Учебник / И.А. Дубровин, А.С. Каменский. - М.: Дашков и К, 2012. - 232 с.
7. 3. Abdurahmonov Q.X., Adilova G.A., Kurboniyozov I. R., Fayzieva M.K. Mehnatni tashkil etish va normalash. O‘quv qo‘llanma. T.: TDIU, “Iqtisodiyot”, 2011.-270 bet.
8. 4. Abdurahmonov Q.X., Xolmominov SH.R., Akbarov A.M.,Xayitov A.B. Personalni boshqarish. O’quv qo’llanma. – T.: “Iqtisodiyot”, 2014 – 325 b.
9. 5. Бухалков М. И. Организация н нормирование труда: Учебник для вузов, — 3-е изд, исп., и доп, — М.: INFRA-M, 2010. — 424с.
10. 6. Пашуто В.П. Организация, нормирование и оплата труда на предприятии: учебно-практическое пособие. 7-е изд.-М.: КНОРУС, 2012.-320 с.
11. Xolmo’minov Sh.R., Bakieva I.A. Mehnat ko’rsatkichlari tahlili. O’quv qo’llanma – T., Iqtisodiyot. 2014. -191 bet.

Қўшимча адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси // http://uza.uz
2. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси–Т.:Ўзбекистон, 2016- 46 б.
3. Ўзбекистон Республикасининг «Аҳолининг иш билан бандлиги тўғрисида»ги Қонуни (янги таҳрир) 01.05.1998 йил.
4. Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат кодекси: (2011 йил 1 июлгача бўлган ўзгартиш ва қўшимчалар билан) Расмий нашр – Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги. – Т.: Адолат, 2011. – 276 б.
5. Мирзиёев Ш. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қоидаси бўлиши керак. – Т.: Ўзбекистон, 2017- 104 б.
6. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий мажлис Сенати ва Қонунчилик палатаси депутатларига Мурожаатномаси. //Uza.uz.2017-yil, 22декабрь
7. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг 2017 — 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича ҳаракатлар стратегиясини «Фаол тадбиркорлик, инновацион ғоялар ва технологияларни қўллаб-кувватлаш йили»да амалга оширишга оид давлат дастури тўғрисидаги Фармони, 23.01.2018 й., 06/18/5308/0610-сон
8. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев19-сентябр куни Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 72-сессиясида сўзлаган нутқи. www.lex.uz
9. Ўзбекистон Республикаси бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги ва Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг «Ходимлар сонини тартибга солиш ва бошқарув таркибини таъминлаш учун харажатларни мақбуллаш бўйича норматив ҳужжатларни тасдиқлаш тўғрисида»ги қарорга

ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги 14-К/К-сонли Қарори. 2018 йил 27 апрель, 88-сон

10. Abdurahmonov Q.X., Xolmo'minov Sh.R., Zokirova N.Q., Irmatova A.B. Personalni boshqarish. Darslik. - T.: "Iqtisodiyot", 2011 - 580 b.

Интернет сайтлари

1. www.mf.uz – Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги сайти.
2. www.lex.uz – Ўзбекистон Республикаси Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси.
3. www.mehnat.uz – Ўзбекистон Республикаси Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги расмий сайти.
4. www.ifmr.uz – Ўзбекистон Республикаси Прогнозлаштириш ва макроиқтисодий тадқиқотлар институти сайти.
5. www.mineconomu.uz – Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлиги сайти.
6. www.stat.uz – Ўзбекистон Республикаси давлат статистика қўмитаси расмий сайти.